

1. **Katri Mattsson**, Sh, Th, TtM, päätoiminen tuntiopettaja, Turku AMK. katri.mattsson@turkuamk.fi

2. **Elina Pääkkönen**, Sh, Th, TtM, kliinisen hoitotyön opettaja, Pohjois-Savon hyvinvointialue, Koulutuksen palveluyksikkö, elina.paakkonen@pshyvinvointialue.fi

3. **Minna Riepponen**, Sh, opiskelijavastaava, Pohjois-Savon hyvinvointialue, minna.riepponen@pshyvinvointialue.fi

4. **Sami Rustari**, Sh, opiskelijavastaava, Varsinais-Suomen hyvinvointialue, sami.rustari@varha.fi

5. **Johanna Setälä**, Sh, opiskelijavastaava, Varsinais-Suomen hyvinvointialue, johanna.setala@varha.fi

6. **Merja Nummelin**, Sh, TtM, Opetuskoordinaattori, Varsinais-Suomen hyvinvointialue, Järjestämisen palvelut, Koulutuksen ja opetuksen koordinaatio, merja.nummelin@varha.fi

(kirjoittajat vasemmalta oikealle)

Johdanto

Ammattitaitoa edistävä harjoittelu on merkittävä osa hoitotyön koulutusta. Laadukkaat ja työelämätaitoja kehittävät harjoitteluympäristöt edistävät osaavan terveydenhuoltohenkilöstön riittävyttä tulevaisuudessa. Harjoitteluympäristöjä tulee kehittää työelämän osaamistarpeiden mukaisiksi. Osaamisella soteen –hankkeen loppuraportin mukaan terveyspalveluissa eniten merkitystä kasvattavat osaamistarpeet ovat tulevaisuudessa muun muassa yhteistyö-, asiakaspalvelu-, vuorovaikeutus-, viestintä ja kommunikaatiotaidot sekä työntekijyysosaaminen [1].

Useat työelämäorganisaatiot ovat ottaneet käyttöön yksilöohjauksen rinnalla opiskelijoiden vertaisoppimiseen pohjautuvan opiskelijamoduuliharjoittelumallin. Opiskelijamoduuliharjoittelu on kliinisen harjoittelun ohjausmalli, jossa vähintään kaksi opiskelijaa työskentelevät tiiminä ja vastaavat mahdollisimman itsenäisesti ja kokonaisvaltaisesti heille osoitettujen potilaiden hoidosta ohjaajatiimin tukemana. Opiskelijamoduulissa oppiminen perustuu transformatiiviseen oppimiskäsitykseen, jossa keskeistä on opiskelijan aktiivinen rooli omasta oppimisestaan ja oman toiminnan tarkastelu reflektion kautta [2]. Opiskelijamoduulin keskeiset oppimisen lähtökohdat ovat potilaskeskeisyys, ohjaajan tuki ja vertaisoppiminen [2,3].

Opiskelijamoduulin käyttö vuodeosastotyypisissä ympäristöissä on jo tavallista, mutta poliklinikaympäristöissä vielä harvinaista. Poliklinikka –lehden numerossa 2/2022 kerrottiin Turun yliopistollisen keskussairaalan (TYKS) gastroenterologian ja Kuopion yliopistollisen sairaalan (KYS) kirurgian poliklinikan opiskelijamoduuliharjoittelun pilotista. Pilotin tarkoituksena oli kehittää ja kokeilla opiskelijamoduuliharjoittelua mallille aiemmin vieraassa poliklinikaympäristössä. Pilotit toteutettiin molemmissa yksiköissä loppuvuodesta 2022. Tässä artikkelissa kuvataan pilotin toteutumista ja eri toimijoiden kokemuksia pilotista.

◀ Sairaanhoidajaopiskelija Saija Lybec osallistui harjoittelujaksollaan opiskelijamoduulin pilotointiin TYKS:ssä

Onnistunut opiskelijamoduuliharjoittelumallin pilotointi poliklinikalla

Yhteistyön merkityksestä

Suunnitteluvaiheessa yhteistyötä tehtiin sairaaloiden (TYKS ja KYS) sisällä, mutta myös sairaaloiden välillä kliinisen hoitotyön opettajien, opetuskoordinaattorin, osastonhoitajien ja opiskelijavastaavien kesken. Saumaton yhteistyö tiimin ja tiimin johdon kanssa sekä prosessin joustavuus edistää suunnitellun menetelmän jalkauttamisessa. Jo suunnitteluvaiheessa, tiivistä yhteistyötä tulisi tehdä juuri niiden ihmisten kanssa, jotka ymmärtävät kyseisen terveydenhuolonyksikön valmiudet, kulttuurin ja arvopohjan ja ovat sitoutuneita menetelmän jalkauttamiseen [4]. Yksiköiden kehitysmuotoisella ja opiskelijamyönteisellä kulttuurilla on merkitystä uutta opiskelijaohjausmenetelmää pilotoidessa. Myönteinen harjoitteluympäristö koostuu asianmukaisista tiloista ja välineistä, ohjaajan tuesta, myönteisestä ohjaussuhteesta ja opiskelijan mahdollisuuksista erilaisiin kokemuksiin [5].

Opiskelijamoduulin teoreettista viitekehystä pyrittiin tuomaan esille yksiköissä mahdollisimman selkeästi jäseneltynä ja korostaa opiskelijamoduulin merkitystä yksikön työntekijöiden ja opiskelijoiden näkökulmasta opiskelijavastaaville ja yksikön muille työntekijöille. Tämä tapahtui kliinisten hoitotyön opettajien toimesta. Opiskelijavastaavat olivat alusta asti sitoutuneita opiskelijamoduulin pilotointiin ja heidän vahvalla ammattitaidollansa ja kokemuksella kirurgisesta polikliinisestä toiminnasta oli keskeinen merkitys pilotin suunnittelussa. Opiskelijavastaavien kirurgian poliklinikkaan liittyvä substanssiosaaminen näyttäytyikin hyödylliseksi sovellettaessa opiskelijamoduulin teoreettista viitekehystä yksiköihin soveltuviksi. Teoreettinen viitekehys lähti näin elämään pitkälti opiskelijavastaavien käytäntöön sovelletun suunnittelutyön tuloksena. Opiskelijavastaavat toimivat yhteistyössä myös yksiköiden lääkäreiden kanssa informoimalla heitä opiskelijamo-

duulista ja sen toiminnasta edistääkseen lääkäreiden osallistuneisuutta opiskelijaohjaukseen.

Opiskelijamoduulin toteutuminen

Opiskelijamoduuliharjoittelut toteutettiin sekä TYKSissä että KYSissä osana viiden viikon kliinistä harjoittelua. Molemmissa sairaaloissa opiskelijoiden harjoittelu alkoi kolmen viikon yksilöohjauksella, jonka jälkeen aloitettiin opiskelijamoduuli pariharjoitteluna. Pariharjoittelu on yksi opiskelijamoduulimallin muoto, jossa kaksi samaa opiskelijaa suorittaa harjoittelua yhdessä. TYKSissä moduulia toteutettiin viitenä päivänä kahden viikon aikana siten, että välissä opiskelijoilla oli yksittäisiä yksilöohjauksipäiviä ja KYSissä viikon yhtenäisenä jaksoneksi, jonka jälkeen harjoittelu jatkui yksilöohjauksessa. Moduuliin osallistuneet opiskelijat olivat eri vaiheissa opintojaan [taulukko 1]. Opiskelijamoduulin aikana opiskelijat vastasivat työparina asiak-

	TYKS	KYS
Yksikkö	Gastroenterologian pkl	Kirurgian pkl
Opiskelijamoduulin kesto	5 päivää	5 päivää
Opintojen vaihe	7. lukukauden ja 3. lukukauden opiskelijat	6. lukukauden ja 3. lukukauden opiskelijat
Opiskelijoiden määrä	2	2
Keskeiset tehtävät	- Suolistosyöpäseulon- ta- ja sisätautigastroen- terologisten potilaiden tähystykset	- Plastiikkakirurgiset pien- toimenpiteet kk - Plastiikkakirurgin vas- taanotto - Gastrokirurgin vastaan- otto (leikkaushaastattelut jne.)

Taulukko 1. Yhteenveto opiskelijamoduulin toteutumisesta

kaan kokonaisvaltaisesta hoidosta mahdollisimman itsenäisesti. Nimetty ohjaaja toimi taustalla tukien opiskelijoita tarvittaessa ja varmistaen hoidon laadun ja potilasturvallisuuden. Opiskelijat sopivat työpäivän alussa keskenään työnjaosta ja suunnittelivat päivän ohjelmaa. Ohjaajien arvioinnin mukaan työnjako onnistui hyvin ja sujui kollegiaalisesti. Opiskelijat keskustelivat työajan ulkopuolella-kin moduuliin liittyvistä asioista ja työjaosta. Tällainen hyvä keskusteluyhteys edistää opiskelijamoduulin onnistumista ja antaa valmiuksia tulevaan työelämään.

Ohjaajat arvioivat, että opiskelijat onnistuivat hienosti opiskelijamoduulissa työskentelyssä. Kokeilemmpi opiskelija pystyi vertaisohjaamaan kokemattomampaa opiskelijaa. Harjoittelun lopussa opiskelijat olivat varmempia ja kokivat pystyvänsä toimimaan jo hyvinkin itsenäisesti ilman ohjaajan jatkuvaa läsnäoloa. Harjoittelujakson päätteeksi pidettiin loppureflektiokeskustelun yhteydessä myös palautekeskustelu, johon osallistuivat opiskelijoiden ja opiskelijavastaavien lisäksi kliinisen hoitotyön opettaja, poliklinikan osastonhoitaja ja KYS:ssä myös

oppilaitoksen opettaja. Reflektiokeskustelussa hyödynnettiin opiskelijamoduuleihin kehitettyä reflektiokeskustelun rakennetta. Keskustelun teemoja olivat opiskelijamoduulin toiminta sekä opiskelijan ja ohjaajan uudenlaiset roolit moduulimallisessa harjoittelussa. Keskustelussa huomioitiin eri osapuolien näkemykset ja tunnistettiin yhdessä kehittämiskohteita.

Opiskelijamoduulin arvioiminen SWOT-nelikenttäänalyysin avulla

Opiskelijamoduulin toteutumista TYKS:ssä ja KYS:ssä lähdettiin arvi-

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> -ammattillisen itsetunnon ja itseluottamuksen kasvu -ammatti-identiteetin kehittyminen ja osaamisen karttuminen - potilaan taustan ja sairauksien välisen yhteyden kokonaisvaltainen ymmärtäminen - työn kokonaiskuvan parempi hahmottuminen - moniammatillisuuden ja moniammatillisessa tiimissä toimimisen konkretisoituminen - vastuunoton kehittyminen potilaan hoidosta -oppiminen yhdessä vertaisen kanssa keskustellen ja pohtien 	<p>HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelijaohjauksen vaativuus: opiskelijan osaamisen arvioinnin- ja vastuun antamisen vaikeus - vertaisoppimista ei tapahdu niin laaja-alaisesti opiskelijaparin ollessa sama -kokemus siitä, että edellyttää opiskelijalta ensin perehtymistä yksilöohjauksmallin avulla yksikön toimintaan -yksikön toimintaa ei ole mahdollista nähdä niin monipuolisesti
<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - vertaispalautteen antaminen päivän päätteeksi ja päivän aikana -henkisen tuen saaminen toisesta opiskelijasta - asioiden itsenäistä pohtimista ja niiden pohjalta tehtyjä päätöksiä - ohjaajan antama palaute päivittäin -lääkäreiden antama palaute - kehittää tulevaisuuden sairaanhoitajista valmiimpia työelämään 	<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> -opiskelijoiden sairastuminen -eri ammattiryhmien ohjaukseen sitoutumattomuus -opiskelijaparin huono henkilökemia -opiskelijaparin puutteellinen vuorovaikutus -opiskelijaparin persoonallisuuksien erot (voimakastahtoinen/ ei-niin voimakastahtoinen) -opiskelijaparin osaamisen tason erot

Taulukko 2. SWOT-nelikenttäänalyysi

oimaan SWOT-nelikenttäänalyysin avulla. Opiskelijamoduulin toteutumista arvioi opiskelijamoduulissa toimineet opiskelijavastaavat ja yksi opiskelijamoduulissa olleista opiskelijoista (taulukko 2). Arvioinnin perusteella tarkoituksena on lähteä suunnittelemaan uusia opiskelijamoduuleita ja kehittämään poliklinikan hoitajien kanssa opiskelijamoduulin laajentamista muihin poliklinikan toimipisteisiin. Lisäksi tarkoituksena on lähteä sitouttamaan ja jalkauttamaan opiskelijaohjausmallia myös koko työyhteisöön.

Koska sairaaloiden välinen pilottikokemusten reflektointi koettiin opiskelijamoduuliharjoittelun onnistumisen vuoksi tärkeäksi, toivottiin sairaaloiden välistä yhteistyötä myös jatkossa. Tavoitteena olisi, että opiskelijamoduulista tulisi pysyvä opiskelijaohjausmenetelmä kirurgian poliklinikalla.

Lähteet

1. Opetus- ja kulttuuriministeriö (2019). Tutkintoon johtavan koulutuksen kehittäminen tukemaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamista. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:24 Tutkintoon johtavan koulutuksen kehittäminen tukemaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamista (valtioneuvosto.fi)
2. Manninen, K. (2014) EXPERIENCING AUTHENTICITY – The core of student learning in clinical practice. Väitöskirja. Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden.
3. OPIHAKE (2019). Nummelin, M., Nygren, P., Lehtikangas, T., Kauppila, W. OPIHAKE-projekti Opiskelijoiden harjoittelun kehittäminen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä -projekti - 9/2017 - 6/2019 - - LOPPURAPORTTI 25.6.2019. OPIHAKE-loppuraportti.pdf [tyks.fi]
4. Kitson, A., Harvey G. & McGormack B. (1998) Enabling the implementation of evidence based practice: a conceptual framework. *Quality in Health Care* (7), 149-158.
5. Flott EA, & Linden L. (2016). The clinical learning environment in nursing education: a concept analysis. *Journal of advanced nursing*, 72(3), 501-513.

▲ Sairaanhoitajaopiskelija Saija Lybeck opiskelijamoduulipilotissa

